

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

Factors Affecting Public Participation on Recycle of Solid Wastes in Sai Noi Sub-District Municipality, Sai Noi District, Nonthaburi Province

เบญจมาศ จิระวงศ์โรจน์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 02-160-1154 E-MAIL www.ssr.u.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ และ (3) เพื่อศึกษา ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ตามลำดับ วิธีการศึกษาดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขต เทศบาลตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 200 คน เรือน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าถดถอย พหุคูณเชิงเส้นตรง ผลของการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) (2) ปัจจัยต่างๆ ที่มีความ สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ($r = 0.377^{**}$) ปัจจัยเศรษฐกิจด้านอาชีพหลัก ($r = 0.371^{**}$) ปัจจัยสังคมด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($r = 0.151^*$) ปัจจัยด้าน ข้อมูลข่าวสาร ($r = 0.459^{**}$) ปัจจัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับความคิดเห็น ของประชาชน ($r = 0.682^{**}$) และปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่เทศบาล ($r = 0.869^{**}$) ตามลำดับ และ (3) ปัจจัยต่าง ๆ ที่มี ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยสถานภาพสมรส อายุ ระดับ การศึกษา และระยะเวลาการอยู่อาศัยในเขตเทศบาล [$Y = 3.854 + 0.015 (X_1) + 0.005 (X_2) + 0.121(X_3) + 0.043 (X_4)$] ปัจจัยเศรษฐกิจด้านอาชีพหลัก [$Y = 4.211 + 0.045 (X_1)$] ปัจจัยสังคมด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน [$Y = 4.155 + 0.163 (X_1)$] ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารซึ่งประกอบด้วย การได้รับรู้ ข้อมูลข่าวสาร แหล่งข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่เทศบาลผู้แจ้งข่าวสาร และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวสาร [$Y = 0.687 + 0.238 (X_1) + 0.143 (X_2) + 0.056 (X_3) + 0.108 (X_4)$] ปัจจัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับความคิดเห็น ของประชาชน [$Y = 0.124 + 0.124 (X_1)$] และปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่เทศบาลซึ่งประกอบด้วย การเก็บเงินค่าขยะจากครัวเรือน การจัดทำถังขยะในชุมชน ลักษณะการจัดวางถังขยะในชุมชน และ วิธีการจัดเก็บขยะ [$Y = 0.701 + 0.252 (X_1) + 0.223 (X_2) + 0.110 (X_3) + 0.275 (X_4)$] ตามลำดับ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์

Abstract

This research consisted of three objectives as follows ; (1) to investigate public participation level on recycle of

solid wastes, (2) to study on the relationship between factors and public participation on recycle of solid wastes, and (3) to find out factors affected to participation of public on recycling solid wastes in Sai Noi Sub-district Municipality, respectively. In the method of this research, a sample size of 200 people living in the study area were interviewed by questionnaires and data were analyzed by mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), Pearson product moment correlation coefficient (r) and multiple regression. Results of the study revealed that (1) public participation on recycle of solid wastes as a whole was at high level ($\bar{x} = 4.12$), (2) factors related to public participation on recycle of solid wastes were personal factor on age ($r = 0.377^{**}$), economic factor on main career ($r = 0.371^{**}$), social factor on environmental problems in the community ($r = 0.151^*$), information factor on recycle of solid wastes ($r = 0.459^{**}$), attitude factor on public opinion ($r = 0.682^{**}$), and performance factor on management of sub-district municipality ($r = 0.869^{**}$) respectively, and (3) factors affected to participation of public on recycling solid wastes were personal factor on marriage status, age, education and living period in the community [$Y = 3.854 + 0.015 (X_1) + 0.005 (X_2) + 0.121(X_3) + 0.043 (X_4)$], economic factor on main career [$Y = 4.211 + 0.045 (X_1)$], social factor on environmental problems in the community [$Y = 4.155 + 0.163 (X_1)$], information factor on recycle of solid wastes in perception opportunity, source of information, information interpreter and understanding in information [$Y = 0.687 + 0.238 (X_1) + 0.143 (X_2) + 0.056 (X_3) + 0.108 (X_4)$], attitude factor on public opinion [$Y = 0.124 + 0.124 (X_1)$], and performance factor on management of sub-district municipality in charging collection fee of solid waste from households, providing and distributing sufficient amount of garbage bins in the community, and collecting process of solid wastes in the community [$Y = 0.701 + 0.252 (X_1) + 0.223 (X_2) + 0.110 (X_3) + 0.275 (X_4)$], respectively.

Keywords: Public Participation, Recycle of Solid Wastes

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาประกอบกับการเพิ่มขึ้นของ ประชากรทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์มาใช้ ในการผลิต จนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลงและเกิดความเสื่อม

โทรม มลพิษมีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันถือเป็นปัญหาระดับโลก ตัวอย่างเช่น การเพิ่มอุณหภูมิของโลก ซึ่งจะส่งผลให้น้ำแข็งที่ขั้วโลกละลาย ทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น วัฏจักรน้ำ อุณหภูมิและรูปแบบของการเกิดน้ำท่วม หรือภาวะของการแห้งแล้งในโลกจะเปลี่ยนแปลงไปขยะมูลฝอยเป็นส่วนหนึ่งในปัญหาของสิ่งแวดล้อมที่มีความวิกฤตมากขึ้นเป็นลำดับ เป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมากขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เป็นปัญหาที่มีทุกเมืองขนาดใหญ่ ขนาดเล็กจนถึงชุมชนเล็ก ๆ ทุกวันนี้มีปริมาณมูลฝอยเกิดขึ้น ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเร่งด่วนของจังหวัดนนทบุรีไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัญหาหมอกพิษทางน้ำ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีจะต้องกำจัดขยะมูลฝอยไม่น้อยกว่า 900 ตันต่อวัน [1] อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และหากทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัดนนทบุรีไม่สามารถจัดระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการคัดแยกขยะมูลฝอย การเพิ่มอัตราส่วนของการ รีไซเคิลขยะมูลฝอยรวมไปถึงการพัฒนากระบวนการกำจัดด้วยเตาเผาที่มีการควบคุมมลพิษแทนวิธีการฝังกลบขยะมูลฝอยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยล้นเมืองเหมือนกับข่าวคราวที่ปรากฏให้เห็นอยู่บ่อย ๆ ก็เป็นไปได้ ด้วยปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้มีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เพื่อควบคุมป้องกันปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
3. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิดการวิจัยและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้เกี่ยวกับขยะ

ขยะมูลฝอย หมายถึง ของเสียประเภทหนึ่งที่เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเป็นของเสียประเภทเศษวัสดุเหลือใช้ที่ไม่เป็นที่ต้องการแล้ว และบุคคลนำมาทิ้งขยะมูลฝอยอาจประกอบด้วยวัสดุหลายชนิดทั้งที่สามารถย่อยสลายได้เอง และไม่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ อีกทั้งยังมีหลายสถานะ เช่น ของแข็ง (แห้ง) ของเหลว (เปียก) เถ้า และฝุ่นละอองปริมาณมูลฝอยที่เกิดจากการดำรงหรือมูลฝอยชุมชนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ฤดูกาล 2) รายได้ 3) โครงสร้างของครอบครัว 4) อุปนิสัยในการซื้อสินค้า 5) พฤติกรรมในการบริโภคอาหาร 6) รูปแบบของการดำรงชีวิต ทัศนคติในการดำรงชีวิต และ 7) กฎหมายข้อบังคับ [2]

2. การบริหารจัดการขยะ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม [1] สรุปการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางออกแรก

ของปัญหาขยะมูลฝอย คือการลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเองต้องมีเครื่องมือและแรงงานสำหรับการคัดแยกขยะมูลฝอย การดำเนินงานที่ง่ายกว่าประสบความสำเร็จได้ โดยให้ประชาชนเป็นผู้คัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและนำขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนลดปริมาณขยะมูลฝอยลง กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินโครงการ ลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ โดยดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้นดำเนินการจำนวน 125 แห่ง โดยมีกรอบของการดำเนินการภายใต้นโยบายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรการการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตามกรอบแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ (ยุทธศาสตร์ที่ 4) โดยเฉพาะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ควบคู่ไปกับมาตรการทางสังคมและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยและการขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยต้องให้ความสำคัญเรื่องความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดนโยบาย วางแผน ติดตามผลและประเมินผลรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอย

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัยยังได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

3.1 ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

3.2 ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3.3 ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์และแรงงานหรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

3.4 ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

3.5 ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิระชัย ไกรกังวาร [3] ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยและศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข ปัญหาขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ จำนวน 251 คน จากพื้นที่ 27 ชุมชนของเทศบาลวารินชำราบ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และปัจจัยด้านสังคมจิตวิทยา ได้แก่ ปัจจัยด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาดปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องขยะมูลฝอย 3) ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และระยะเวลาที่ครอบครัวเข้ามาอาศัยในเขตเทศบาล และปัจจัยด้านสังคมและจิตวิทยา ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิดเห็นต่อปัญหาขยะมูลฝอย และ 4) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาภาษาชนหรือปัญหาถังรองรับขยะมูลฝอยไม่เพียงพอ ปัญหาการขาดความร่วมมือของประชาชนและสถานประกอบการ และปัญหาด้านการเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองวารินชำราบ

เรื่องเดช ทองสวัสดิ์ [4] ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดการขยะของชุมชน กรณีศึกษาตำบลหมอมเมือง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นอายุการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ปัจจัยทางสังคม ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรม แหล่งรับรู้ข่าวในการจัดการขยะและปัจจัยความคิดเห็นทางด้านสิ่งแวดล้อม คือ สภาพทางกายภาพ และสภาพชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการจัดการขยะและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างไรก็ตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในการจัดการขยะที่แตกต่างกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่น ๆ พบว่า การศึกษาระดับรายได้ แหล่งรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับบทบาทการจัดการขยะของชุมชนแต่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมด้านสภาพชุมชนมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับบทบาทการจัดการขยะของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลจากการสนทนากลุ่มและเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า นโยบาย พระราชบัญญัติและงบประมาณมีผลต่อความคิดเห็นในการจัดการขยะของชุมชน แนวทางในการจัดการขยะในชุมชนที่ได้จากการศึกษา คือ การลดการเกิดขยะในชุมชน ใช้มาตรการที่ใครเป็นผู้ก่อขยะผู้นั้นต้องรับผิดชอบ ดังนั้นแนวทางปฏิบัติคือ มีการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในชุมชน มีการกำจัดขยะในครัวเรือนเอง และการกำจัดขยะที่ย่อยสลายยากกรรมถึงขยะอันตรายในที่มีส่วนร่วมของชุมชน

พรทิพย์ อังกุลดี [5] ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี โดยมียุทธประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ ระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ศึกษาจากสตรีที่เป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านในจังหวัดราชบุรีจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า สตรีผู้นำมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ลักษณะของการมีส่วนร่วมตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมศึกษาปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมติดตามผล และร่วมดูแลรักษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ ระดับ การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ความรู้ความเข้าใจและการได้รับข้อมูลข่าวสาร ส่วนปัจจัยด้านรายได้และระยะเวลาการอาศัยในท้องถิ่นไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนของเทศบาลตำบลไทรน้อย ทั้งหมด 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนตลาด ชุมชนศาลเจ้าพ่อจ้อยไทรใหญ่ ชุมชนวัดไทรใหญ่ ชุมชนชอย 6 และชุมชนชอย 7 รวมประชากรที่ทำการวิจัยคั้งนี้มีจำนวน 400 ครัวเรือน และมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 200 ครัวเรือน ได้จากการใช้แนวคิดการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Yamane [6]

การศึกษาคั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามเป็นประเภทคำถามปลายเปิด (Close-ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบกัน โดยมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC = 0.8678 และ จากนั้นนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) โดยโปรแกรมสำเร็จรูป [7] โดยได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.822 จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ นำแบบสอบถามที่เก็บได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยการทดสอบสมมติฐานและการแปลความหมายของค่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร [5] และการวิเคราะห์ค่าถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple regressions Analysis) เพื่ออธิบายปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยวิธี Enter Mode โดยการทดสอบสมมติฐาน

6. ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ในด้านภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์จากการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	4.14	0.59	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน	4.11	0.53	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.15	0.70	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผล	4.02	0.84	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์จากการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่	4.16	0.77	มาก
รวม	4.12	0.58	มาก

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ และด้านครอบครัวเป็นคนในพื้นที่หรือย้ายมาจากที่อื่น และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ด้านสถานภาพสมรส ด้านระดับการศึกษาสูงสุด และด้านระยะเวลาในการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานที่ปฏิบัติงาน ด้านจำนวนสมาชิก / บุคคลรวมทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านอาชีพหลัก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ปัจจัยด้านสังคมของเทศบาลไทรน้อย พบว่า ปัจจัยด้านสังคมของเทศบาลไทรน้อยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านครัวเรือนอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะ และปัจจัยด้านสังคมของเทศบาลไทรน้อยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านปัญหาในชุมชนและปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพหลัก มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.151^*$)

ปัจจัยเกี่ยวกับชนิดของขยะในครัวเรือนในแต่ละวัน พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับชนิดของขยะในครัวเรือนในแต่ละวันที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านครัวเรือนได้ดำเนินการลดปริมาณขยะในแต่ละวัน ด้านครัวเรือนดำเนินการลดปริมาณขยะ ครัวเรือนมีภาชนะรองรับขยะ วิธีการเก็บรวบรวมขยะของครัวเรือนได้ดำเนินการ วิธีกำจัด / ทำลายขยะของครัวเรือน ด้านครัวเรือนเคยนำขยะมาทำปุ๋ยหมัก

ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านจำนวนครั้งหรือความถี่ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2554 และปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีความสัมพันธ์

กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์

ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิดเห็นต่อการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และเมื่อดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิดเห็นต่อการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = 0.682^{**}$)

ปัจจัยด้านทัศนคติ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิดเห็นต่อการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และเมื่อดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิดเห็นต่อการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = 0.682^{**}$)

ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไทรน้อย พบว่า ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไทรน้อยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านครัวเรือนเสียเงินค่าเก็บขนขยะในแต่ละเดือน ด้านเทศบาลตำบลไทรน้อยทำการคัดแยกขยะก่อนนำไปกำจัด และด้านเทศบาลตำบลไทรน้อยให้บริการรับซื้อขยะรีไซเคิลจากชุมชน และปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไทรน้อยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านเทศบาลตำบลไทรน้อยเก็บขนขยะจากครัวเรือนในชุมชนในแต่ละสัปดาห์ ด้านเทศบาลตำบลไทรน้อยมีถังขยะ / ภาชนะรองรับมูลฝอยในชุมชน

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ และด้านครอบครัวเป็นคนในพื้นที่หรือย้ายมาจากที่อื่น และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษาสูงสุด และด้านระยะเวลาในการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และด้านระยะเวลาในการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยใช้คะแนนดิบ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานที่ปฏิบัติงาน ด้านจำนวนสมาชิก / บุคคลรวมทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน ด้านจำนวนสมาชิก / บุคคล ที่มีงานทำแล้วที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน และด้านรายได้เฉลี่ย / เดือน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านอาชีพหลัก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ปัจจัยด้านสังคมของเทศบาลไทรน้อย พบว่า ปัจจัยด้านสังคมของเทศบาลไทรน้อยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านครัวเรือนอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะ ด้านการคมนาคมในชุมชนที่อยู่อาศัย ด้านในชุมชนมีการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค / บริโภค ด้านระยะทางที่ครัวเรือนอยู่ห่างจากตลาดสดที่สามารถซื้อของอุปโภค / บริโภค ด้านระยะทางที่ครัวเรือนอยู่ห่างจากที่ทำการของเทศบาลตำบลไทรน้อย และด้านในชุมชนมีพ่อค้า / ราคาล้างมารับซื้อขยะ และปัจจัยด้านสังคมของเทศบาลไทรน้อยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำ

ขณะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านปัญหาในชุมชนและปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ปัจจัยเกี่ยวกับชนิดของขยะในครัวเรือนในแต่ละวัน พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับชนิดของขยะในครัวเรือนในแต่ละวันที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านครัวเรือนได้ดำเนินการลดปริมาณขยะในแต่ละวัน ด้านครัวเรือนดำเนินการลดปริมาณขยะ ครัวเรือนมีภาชนะรองรับขยะ วิธีการเก็บรวบรวมขยะของครัวเรือนได้ดำเนินการ วิธีกาจัด / ทำลายขยะของครัวเรือน ด้านครัวเรือนเคยนำขยะมาทำปุ๋ยหมัก ด้านครัวเรือนเคยคัดแยกขยะเพื่อการจำหน่ายหรือนำมาใช้ประโยชน์อื่น ๆ ด้านครัวเรือนเคยคัดแยกขยะหรือนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และด้านจำนวนครั้ง (ในปี 2554) ที่ครัวเรือนเคยคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านจำนวนครั้งหรือความถี่ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2554 และปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสารที่รับรู้เกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ด้านเจ้าหน้าที่จากเทศบาลตำบลไทรน้อยเคยแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ให้ในครัวเรือนทราบ และด้านความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับ การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ปัจจัยด้านทัศนคติ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิดเห็นต่อการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และเมื่อดูจากค่าถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = 0.344$) สามารถอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ได้ 78.8 %

ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไทรน้อย พบว่า ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไทรน้อยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านเทศบาลตำบลไทรน้อยเก็บขนขยะจากครัวเรือนในชุมชน ด้านเทศบาลตำบลไทรน้อยทำการคัดแยกขยะก่อนนำไปกำจัด และด้านเทศบาลตำบลไทรน้อยให้บริการรับซื้อขยะรีไซเคิลจากชุมชน และปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไทรน้อยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านครัวเรือนเสียเงินค่าเก็บขนขยะ ด้านเทศบาลตำบลไทรน้อยมีถังขยะ / ภาชนะรองรับมูลฝอยในชุมชน ด้านลักษณะการจัดวางภาชนะรองรับมูลฝอยในชุมชนของเทศบาล และด้านวิธีการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่เทศบาล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

7. การอภิปรายผล

สามารถอภิปรายผล แยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ด้านภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งทำให้ขยะที่จัดเก็บมีทั้งขยะเปียก ขยะแห้ง หรือแม้แต่ขยะอันตราย เช่น หลอดไฟ แบตเตอรี่มือถือ ถ่านไฟฉาย ฯลฯ ผลจากการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ทำ

ให้ขยะนั้นมียุทธศาสตร์น้อยลงและประชาชนส่วนใหญ่เริ่มมีแนวคิดในการลดปริมาณขยะ และลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ ประชาชนได้ร่วมกันลดปริมาณขยะด้วยวิธีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ซึ่งถือว่าเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ ที่สำคัญคือ เทศบาลฯ มีงบประมาณเหลือไว้ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลตำบลไทรน้อยได้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ อังกุลดี [5] ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า สตรีผู้นำมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ลักษณะของการมีส่วนร่วมตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมศึกษาปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมติดตามผล และร่วมดูแลรักษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจและการได้รับข้อมูลข่าวสาร ส่วนปัจจัยด้านรายได้และระยะเวลาการอาศัยในท้องถิ่นไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมของเทศบาลไทรน้อย ปัจจัยเกี่ยวกับชนิดของขยะในครัวเรือนในแต่ละวัน ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านทัศนคติ และปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไทรน้อยในการบริหารจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ประชาชนโดยในส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างมาก อาจเนื่องมาจากการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ผ่านสื่อต่าง ๆ ของภาครัฐ ได้มีการประชาสัมพันธ์ ธรณรงค์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องมา โดยตลอดจนทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เกิดความตระหนักในเรื่องของการจัดการขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ที่เกิดจากในครัวเรือนได้ประสบผลสำเร็จและไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจที่ว่า เมื่อประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ อยู่ในระดับมากก็ส่งผลให้มีระดับการจัดการขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในครัวเรือนของประชาชนอยู่ในระดับมากตามไปด้วยเพราะการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ เรืองเดช ทองสฤติย์ [4] ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดการขยะของชุมชน กรณีศึกษาตำบลหมอมือง อำเภอแม่จรม จังหวัดน่าน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นอายุการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ปัจจัยทางสังคม ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรม แหล่งรับรู้ข่าวในการจัดการขยะ และปัจจัยความคิดเห็นทางด้านสิ่งแวดล้อม คือ สภาพทางกายภาพ และสภาพชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการจัดการขยะและไม่มีความสำคัญทางสถิติอย่างไรก็ตามปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในการจัดการขยะที่แตกต่างกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่น ๆ พบว่า การศึกษาระดับรายได้ แหล่งรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับบทบาทการจัดการขยะของชุมชนแต่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมด้านสภาพชุมชนมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับบทบาทการจัดการขยะของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พรทิพย์ อังกุลดี [5] ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัด

ราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ ระดับการมีส่วนร่วมและ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ศึกษาจากสตรีที่เป็นคณะกรรมการ พัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านในจังหวัดราชบุรีจำนวน 300 คน ผลการวิจัย พบว่า สตรีผู้นำมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง ลักษณะของการมีส่วนร่วมตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมศึกษาปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมติดตามผล และร่วม ดูแลรักษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ ระดับ การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจและการได้รับข้อมูล ข่าวสาร ส่วนปัจจัยด้านรายได้และระยะเวลาการอาศัยในท้องถิ่นไม่มีผล ต่อการมีส่วนร่วม

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้าน สังคมของเทศบาลโทรนอย ปัจจัยเกี่ยวกับชนิดของขยะในครัวเรือนในแต่ละ วัน ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านทัศนคติ และปัจจัย ด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลโทรนอยในการบริหารจัดการขยะมี ผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้สรุปได้ว่า เนื่องมาจากทุกปัจจัย มีความสัมพันธ์กันและสอดคล้องกัน เมื่อปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมของเทศบาลโทรนอย ปัจจัยเกี่ยวกับชนิดของ ขยะในครัวเรือนในแต่ละวัน ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้าน ทัศนคติ และปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลโทรนอยในการ บริหารจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมา ใช้ประโยชน์ใหม่ ก็จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่ตามไปด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ จีระ ชัย ไกรกังวาร [3] ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูล ฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และปัจจัยด้านสังคมจิตวิทยา ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ เรื่องขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาดปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องขยะมูลฝอยและไม่สอดคล้องกับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ ระยะเวลาที่ครอบครัวเข้ามาอาศัยในเขตเทศบาล และปัจจัยด้านสังคม และจิตวิทยา ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิดเห็นต่อปัญหาขยะมูลฝอย และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ อังกุลดี [5] ศึกษาการมีส่วนร่วมของ สตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ ระดับ การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจและการได้รับ ข้อมูลข่าวสาร ส่วนปัจจัยด้านรายได้และระยะเวลาการอาศัยในท้องถิ่นไม่มี ผลต่อการมีส่วนร่วม และซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ เรื่องเดช ทองสัตรู [4] ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดการขยะของ ชุมชน กรณี ศึกษาตำบลหมอมือ อำเภอมะจิม จังหวัดน่าน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นอายุการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ปัจจัยทาง สังคม ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรม แหล่งรับรู้ข่าวในการ จัดการขยะ และปัจจัยความคิดเห็นทางด้านสิ่งแวดล้อม คือ สภาพทาง กายภาพ และสภาพชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการ จัดการขยะและไม่มีความสำคัญทางสถิติ

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 เทศบาลตำบลโทรนอย ควรส่งเสริมและ สนับสนุนการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำขยะ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยมีการผลักดันให้ทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ เยาวชน และประชาชน ได้มีส่วนร่วมกันในการดำเนินการมีส่วน ร่วมอย่างจริงจัง

1.1.2 ผู้บริหารของเทศบาลตำบลโทรนอยต้องให้ ความสำคัญต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ควรกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์หรือ ยุทธวิธีในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมที่ชัดเจน เพื่อ ใช้เป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยระหว่างประชาชน หน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และถ้าการจัดการขยะมูลฝอยที่ร่วมกัน ดำเนินการโดยครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศแล้ว จะเป็นส่วนหนึ่งของการ พัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะยังส่งผลดีในการลด ภาวะโลกร้อนที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญของโลกในขณะนี้ด้วย

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงการจัดการ

1.2.1 เทศบาลตำบลโทรนอยควรร่วมมือกับชุมชนและ กลุ่ม ประชาชน และเครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้การจัดการขยะและการ นำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการ เผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะที่ถูกต้อง พร้อมทั้ง จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ เช่น การฝึกอบรม การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การศึกษาดูงานด้านการ จัดการขยะและการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ที่ประสบ ความสำเร็จเพื่อนำรูปแบบที่ดีที่เหมาะสมและความรู้ที่ได้มา ประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะและการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ของท้องถิ่นตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การจัดการขยะ และการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เกิดความยั่งยืนควรผลักดันให้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในโรงเรียน

1.2.2 เทศบาลตำบลโทรนอยควรร่วมมือกับชุมชนและ กลุ่มประชาชนและเครือข่าย ดำเนินการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม ที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการขยะและการนำขยะกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่อย่างจริงจัง ได้แก่ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่การแปลง สภาพขยะแห้งเป็นปุ๋ยหมัก การแปลงสภาพขยะเปียกให้เป็น พลังงาน อาหารสัตว์และปุ๋ยหมักชีวภาพการคัดแยกขยะอันตรายที่ ถูกวิธี เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการนำขยะ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโทรนอย ที่ นอกเหนือจากปัจจัยที่ได้ทำการศึกษาในการศึกษาคั้งนี้

2.2 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโทรนอย อำเภอโทร นอย จังหวัดนนทบุรี ได้เพียง 9.12 % ซึ่งยังถือว่าสามารถพยากรณ์ได้ น้อย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าจะส่งผลถึงระดับการ มีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโทรนอย อำเภอโทรนอย จังหวัดนนทบุรี ในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ อันจะทำให้การ พยากรณ์การมีส่วนร่วมในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโทรนอยสามารถพยากรณ์ได้แม่นยำขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ในการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของเทศบาลในพื้นที่อื่น ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี และเปรียบเทียบกับพื้นที่ใกล้เคียง

9. การอ้างอิง

- [1] กองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. (2552). ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าทิ้ง ณ สถานที่กำจัดมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ประจำปี 2552. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม, 29, 2553 จาก <http://www.eventnonthaburt.com/link2.htm>.
- [2] กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2546). คู่มือการคัดแยกขยะรีไซเคิล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดอกเบญจ.

- [3] จีระชัย ไกรกังวาร. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- [4] เรืองเดช ทองสลิต. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดการขยะของชุมชนกรณีศึกษาตำบลหมอเมือง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [5] พรทิพย์ อังกุลดี. (2549). การมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [6] Yamane T. (1973). Statistics An introductory (2nd ed.). new york : Harper & Row.
- [7] ธาณินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : บริษัท วิ.อินเตอร์ พรินท์.
- [8] ฉัตรศิริ ปิยะพิมพ์ลสิทธิ์ (2548). การใช้ Spss เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.